

Narzędziownik: ETYKA

Etap edukacyjny: szkoła podstawowa i ponadpodstawowa

Autorka: Izabela Wypich

Wstęp

Narzędziownik został przygotowany z myślą o nauczycielach szkół podstawowych i ponadpodstawowych uczących etyki. Zebrane w dokumencie propozycje dobrych praktyk, rekomendowanych zasobów pozwolą na prowadzenie nie tylko zajęć z etyki, ale również tematów, które z etyką są bezpośrednio związane w ramach lekcji wychowawczych lub zajęć z filozofii. Różnorodny dobór zasobów, materiałów, scenariuszy lekcji i krótkich filmów może stanowić inspirację i uzupełnienie zajęć z etyki, być punktem wyjścia do dyskusji o wartościach i dylematach moralnych.

Polecane portale, e-zasoby i dobre praktyki

1. Etyka w szkole

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: <https://www.etykawszkole.pl/baza-wiedzy/materialy-edukacyjne>

<https://www.facebook.com/etykawszkole>

„Etyka w szkole” to portal edukacyjny, który koncentruje się na wspieraniu edukacji obywatelskiej i nauczania etyki w szkołach. Twórcy portalu prowadzą również projekty „Etyka w Twojej Szkole” i „Szkoły z etyką”. Portal udostępnia darmowe materiały tworzone przez samych nauczycieli, w tym artykuły, scenariusze lekcji oraz lekcje pokazowe. Zachęca do dzielenia się własnymi pomysłami i prezentowania pomysłów na ciekawe lekcje etyki.

2. Godzina rozwoju

Kategoria: rekomendowany e-zasób, dobre praktyki

Link: <https://www.facebook.com/groups/godzina-geniuszu>

Publikacja „Godziny Rozwoju. Jak wspierać nastawienie na rozwój i uczyć (się) innowacyjne” została przygotowana przez nauczycieli Dorotę Uchwat-Zaród i Marcina Zaróda w ramach finansowania z programu „#PoPojutrze 2_0”. Celem projektu jest promowanie postawy związanej z nastawieniem na rozwój oraz samoświadomość, kreatywność i innowacyjność wśród uczniów i nauczycieli. Pierwsza część publikacji to poradnik jak wspierać rozwój dzieci i budować ich samoświadomość, druga poświęcona jest wdrażaniu projektów wynikających z pasji. Takie projekty mogą być z powodzeniem realizowane w ramach lekcji etyki.

3. Kurzt gezagt - wybrane filmy (dostępne napisy w j. polskim)

Kategoria: rekomendowany e-zasób,

Link: <https://www.youtube.com/c/inanutshell>

"Kurzt gezacht" to kanał w serwisie YouTube udostępniający filmiki animowane wyjaśniające w prosty sposób najważniejsze współczesne zagadnienia z obszaru techniki, nauki, ekologii, biotechnologii, socjologii czy też etyki. Animacje uporządkowane są w bloki tematyczne. W ramach lekcji etyki warto wykorzystać filmiki z działu "Human staff" i tematy takie jak piękno, samotność, egoizm/altruizm, „co robisz ze swoim życiem" czy antidotum na niezadowolenie. Filmiki są dostępne w języku angielskim, ale większość z nich ma polskie napisy. Ze względu na naukowy język i złożoność problematyki animacje warto wykorzystywać na lekcjach w klasach starszych i w szkole ponadpodstawowej.

4. Kanał School of Life (dostępne napisy w j. polskim)

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: <https://www.youtube.com/c/theschooloflifetv>

"School of Live" to internetowy kanał tworzony przez grupę psychologów, filozofów i pisarzy, których celem jest przybliżanie ludziom pojęć z zakresu psychologii oraz etyki oraz wspieraniu ich w rozwoju osobistym. Krótkie, 5-6 minutowe filmiki pojawiają się co tydzień, prezentowane są w języku angielskim oraz z angielskimi napisami, jednak na poziomie komunikatywnym na tyle prostym, że mogą być wykorzystywane na lekcjach etyki w szkoła ponadpodstawowych.

5. Film w podstawie programowej z etyki

Kategoria: scenariusz lekcji

Link: <https://edukacjafilmowa.pl/propozycje-wykorzystania-filmu-w-realizacji-podstawy-programowej-z-etyki-dla-klas-4-8/>

"Film w podstawie programowej z etyki w klasach 4-8" to bardzo bogata lista pomysłów na lekcje etyki z wykorzystaniem filmów. Do każdego z celów operacyjnych zawartych w podstawie programowej zaproponowane są konkretne filmy, które można wykorzystać na lekcji oraz krótko opisane propozycje zajęć. Korzystając z tej strony można przygotować program nauczania etyki w oparciu o wykorzystanie tekstów kultury filmowej.

6. Filozofuj. Scenariusze do filozofii i etyki

Kategoria: scenariusz lekcji

Link: <https://filozofuj.eu/category/edukacja-filozoficzna/filozofia-w-szkole/scenariusze-lekcji/>

"Filozofuj" to najbardziej znany w sieci portal edukacyjny poświęcony zagadnieniom filozoficznym i etycznym. Na stronie filozofuj.eu w zakładce edukacja filozoficzna - filozofia w szkole - można znaleźć wiele ciekawych scenariuszy lekcji filozofii i etyki przeznaczonych dla uczniów II i III etapu edukacyjnego.

7. Uczę filozofować

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: <https://www.facebook.com/uczefilozofowac>

"Uczę filozofować" to autorska strona nauczyciela etyki i filozofii Krystiana Karcza. Autor dzieli się na niej swoimi pomysłami i inspiracjami na nauczanie etyki. Śledząc stronę można też znaleźć odwołania do konkretnych książek, odcinków podcastów i wystąpień na temat nauczania etyki w szkole.

8. Podcast Przemka Staronia

Link: <https://podcasts.apple.com/us/podcast/przemek-staron/id1476753145?uo=4>

Kategoria: rekomendowany e-zasób

To autorski podcast Przemka Staronia, najsłynniejszego chyba w Polsce nauczyciela filozofii i etyki, autora książki "Szkola bohaterów i bohaterów, czyli jak sobie radzić z życiem". Podcast zawiera osiem krótkich nagrań, w którym Staroń w prosty i angażujący sposób interpretuje teksty filozoficzne takie jak mit o jaskini Platona czy fragmenty tekstu Simone Weil "Zakorzenie. Oczekiwanie Boga".

9. TED edukacja - Moralne dylematy (dostępne napisy w j. polskim)

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: <https://ed.ted.com/search?q=Ethical+dilemma#ted-ed-lessons>

Film z cyklu TED-ed poruszają wiele tematów związanych z historią, biologią, geografią, społeczeństwem czy nauką. W ramach lekcji etyki warto sięgnąć do cyklu "ethical dilemma". Krótkie animacje w prosty sposób przybliżają uczniom ciekawe dylematy moralne, np. kto odpowiada za wypadek spowodowany przez automatyczny samochód, czy można uratować jedną osobę poświęcając życie pięciu.

10. Pstryki z etyki

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: https://www.youtube.com/channel/UCBG1U_y87dyC8fWKpULMyig/featured

Pstryki z etyki to kanał prowadzony przez nauczycieli etyki i filozofii Artura Zborowskiego i Arkadiusza Grzesieka, założycieli wrocławskiej Fundacji Wspierania Filozoficzno- Humanistycznych Działań Społecznych SOKRATES. W każdym filmiku obaj prowadzą "dysputę filozoficzną" nad wybranym problemem etycznym. Materiały świetnie nadają się do wykorzystania jako wprowadzenie do lekcji oraz zasób, który może być wykorzystany w edukacji zdalnej.

11. Reżyser życia

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: <https://www.youtube.com/c/Re%C5%BCyser%C5%BBycia>

"Reżyser życia" to kanał w serwisie YouTube prowadzony przez Daniela Rusina, reżysera i operatora związanego z branżą reklamową. Od 2007 roku na kanale pojawiają się krótkie, emocjonalnie angażujące filmiki poruszające ważne dylematy etyczne, codzienne problemy ludzi, a także eksperymenty społeczne. Aktualnie na kanale można znaleźć ponad 80 krótkich materiałów filmowych, którego bohaterami i bohaterkami są młodzi borykający się z różnego rodzaju problemami i sytuacjami życiowymi.

12. Kialo-edu

Kategoria: aplikacja

Link: <https://www.kialo-edu.com/>

Kialo-edu to edukacyjna wersja popularnego narzędzia do prowadzenia dyskusji online. Dzięki Kialo-edu uczniowie mogą wspólnie przepracować zadany problem, zbierając argumenty za i przeciw konkretnemu twierdzeniu. Kialo-edu jest przydatnym narzędziem pomagającym stosować myślenie krytyczne, przydaje się do pracy metodą debaty oksfordzkiej, przygotowuje do dyskusji oraz pomaga kształtować umiejętności argumentacyjne uczniów.

13. Filozof z beczki

Kategoria: dobra praktyka

Link: <https://www.youtube.com/channel/UCrbvk7251Y0fKdvP0qX6waA>

"Filozof z beczki" to kanał, którego celem jest popularyzacja wiedzy na temat filozofii i etyki. Na kanale znajdziemy filmiki na temat historii filozofii, cykl "Filozofia od A do Z" (w związły prezentujący najważniejsze pojęcia filozoficzne), cykl "Filozofia dla każdego" czy też bajki filozoficzne. Zarówno krótka forma jak i przystępność treści prezentowanych na kanale pozwalają na wykorzystanie tego zasobu na lekcjach etyki w szkole podstawowej oraz w średniej.

Podsumowanie

Rekomendowane e-zasoby, praktyki i aplikacje są wykorzystywane i polecane przez nauczycieli filozofii, etyki, wychowawców, którzy wyszukują (bądź sami przygotowują) zasoby pozwalające na prowadzenie ciekawych i twórczych z zajęć z uczniami. Zasoby zaprezentowane w narzędziowniku są dostępne bez opłat, są elastyczne i uniwersalne. Umożliwiają dostosowanie ich do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, w tym uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Podstawa programowa zarówno dla szkoły podstawowej jak i szkoły ponadpodstawowej dla przedmiotu etyka zawiera treści i umiejętności w pewnym zakresie pokrywające się z przedmiotami takimi jak filozofia, godzina wychowawcza, język polski czy wiedza o społeczeństwie, religia, dlatego, szukając inspiracji do prowadzenia lekcji etyki, warto też sięgnąć też do narzędziowników z wyżej wymienionych przedmiotów.

Materiał dostępny na licencji Creative Commons: Uznanie autorstwa 4.0. Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego i autorki. Zezwala się na dowolne wykorzystanie materiałów, w tym utworów, tworzenia i rozpowszechniania ich kopii w całości lub we fragmentach, wprowadzania zmian i rozpowszechniania utworów zależnych - pod warunkiem zachowania niniejszej informacji licencyjnej i wskazania autorki oraz Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego jako właścicieli praw do tekstu. Tekst licencji dostępny na stronie: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.pl>.